
Dr Elżbieta Zubrzycka
Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne

Gdańsk, 27. 10. 2015

PSYCHOPACI W FIRMIE

Straszni ludzie wokół nas

Ludzie trudni do zniesienia:

- **PSYCHOPATIA**
- **NARCYZM**: zaburzenie osobowości (1%): nadmierna potrzeba podziwu i poczucie wyższości, przesadne poczucie własnej wartości (w fantazji i w zachowaniu), uprawnienia oraz brak empatii.
- **MAKIAWELIZM**: cecha osobowości, polegająca m.in. na braku uczuć wyższych, instrumentalnym traktowaniu innych i chłodnych relacjach interpersonalnych.
- **HISTRIONICZNE** zaburzenie osobowości (2-3%): nadmierna emocjonalność i potrzeba aprobaty. Nazbyt dramatyczne, emocjonalne, teatralne, zachowania. Nie potrzebują poczucia wyższości, potrafią wspierać innych.
- **DORDERLINE**: zaburzenie osobowości, silne emocje. Zagrożenie poczuciem porzucenia.
- **SOCJOPATIA**: NIE JEST ZABURZENIEM psychicznym. To antyspołeczne wzorce zachowania w subkulturze. Rozwinięte sumienie i zdolność do empatii, poczucia winy i lojalności.

KIM SĄ PSYCHOPACI?

Odrębnym projektem genetycznym na Ziemi?

Co jest przyczyną tego zaburzenia? Natura czy wychowanie?

Zaburzenie osobowości:

- osoby pozbawione sumienia;
- lęku społecznego;
- niezdolne do empatii, poczucia winy;
- wstydu czy lojalności;
- o przesadnym poczuciu własnej wartości;
- przekonanie o prawie do specjalnych praw;
- płytkość uczuć;
- agresja;
- przemoc.

Obraz w statystyce

- Liczbę psychopatów w społeczeństwie szacuje się na około 1- 3%
- 15 % populacji więziennej to psychopaci, ale odpowiadają za ponad 50% poważnych brutalnych przestępstw w USA.
- Część prowadzi na pozór normalne życie w masce normalności. Mogą być ujmujący, czarujący, uwodzący. Wszystko w określonym celu.
- Psychopata jest co 5. znęcający się nad kobietą mężczyzna (małżonek).

Skąd podatność na manipulację?

Trzy obszary osobowości

1. **Nasze wewnętrzne JA**, poczucie tego, kim jesteśmy:

myśli, postawy, spostrzeżenia, osądy, popędy, potrzeby, preferencje, wartości i emocje. wyobrażenia włącznie z fantazjami, nadziejami i ambicjami.

2. **Wizerunek** (osobowość publiczna):

sposób prezentowania się otoczeniu, by zyskać jego aprobatę. Jak chcemy, aby by inni nas widzieli.

3. **Reputacja** – to, co inni sądzą o nas:

Jak zebrane informacje przetwarzają, pierwsze wrażenie decydujące. Sympatia rodzi sympatię. Niechęć budzi niechęć

Działania psychopaty: 3 fazy procesu

OCENA (UŻYTECZNOŚCI)

jako źródła pieniędzy, siły, seksu, wpływów, władzy, sławy, statusu społecznego, informacji, nieformalnej władzy i in.

MANIPULACJA

Tworzenie psychopatycznej fikcji: na zimno przyjmowanie postaci zgodnej z oczekiwaniami ofiary. Wywieranie pierwszego ujmującego wrażenia, przywdziewanie maski, aby wywołać pożądane uczucia i zachowania, W dalszym etapie bezduszne, przemocowe żądanie zaspokojenia potrzeb tylko 1 osoby w związku.

PORZUCENIE

- Gdy tylko okradną ofiarę ze wszystkiego i przestaje być użyteczna, bezceremonialnie ją porzucają. Żal, wściekłość i furia oszukanych spływają po nich jak woda po kaczce.

Jak się obronić?

Dowiedz się o psychopatii jak najwięcej. Naucz się rozpoznawać:

- niespójne uczucia,
- kłamstwa
- i maski;

Nigdy o nikim nie mów „Psychopata!”. Możesz kogoś bardzo skrzywdzić lub narazić się na zemstę;

Uświadom sobie swoją użyteczność dla psychopaty

Poznaj siebie, swoje mocne i czułe miejsca: wady, braki i obawy

---

Jeśli cię wykorzystano, bezzwłocznie szukaj pomocy!!!

Wykorzystanie = wymuszanie, polega **na maltretowaniu**:

- **emocjonalnym**: stres, depresja, zaburzenia snu i lęk
- **psychicznym**: obniżenie samooceny, poczucie bezwartościowości, brak wiary w siebie, cierpienie;
- **fizycznym**: siniaki, skaleczenia, okaleczenia, śmierć.

Mów o tym, nie wstydź się. Nie ulegaj zwątpieniu w siebie! Przekonaj do siebie rodzinę i znajomych. Przejdź przez fazę gniewu, Wybacz sobie, kopaleś się z koniem.

Psychopata w firmie

Czy psychopaci mogą odnieść sukces w zorganizowanej firmie?

WYDAWAŁOBY SIĘ ŻE NIE, bo ich nieproduktywne cechy od razu dadzą się zauważyć,

A JEDNAK organizacja to taki smacznym kąsek, miejsce dostępu do pieniędzy, władzy, ludzi, informacji, prestiżu i innych, że warto się wysilić... To zadanie dla niektórych, bo wymagające.

JAK WCHODZĄ DO FIRMY?

Dzięki oczekiwaniom firm „poszukujemy psychopaty”

Niechlujnej rekrutacji (niesprawdzanie danych, kłamstw)

Utkanej sieci poparcia

Działania psychopaty W FIRMIE - 4 fazy procesu:

1. OCENA, 2. MANIPULACJA, 3. PORZUCENIE 4. WZNOSZENIE SIĘ

1. OCENA

Starają się poznać jak najwięcej pracowników i przełożonych.

Dzielą ich na 4 grupy:

- **PATRONI** – najwyższe władze, do chronienia siebie i wygryzienia ich ze stanowisk;
  - **FRAJERZY** – mają coś użytecznego do wykorzystania (przyszłe ofiary);
  - **PIONKI** – bezużyteczni;
  - **STRAŻ** – osoby szkolone w nadzorze na różnych polach, wszystkie do zniszczenia.
-

2. MANIPULACJA; 3. PORZUCENIE

4. WZNOSZENIE SIĘ

2. MANIPULACJA

- Generalna zasada: SCHLEBIAĆ PRZEŁOŻONYM i WYKORZYSTYWAĆ PODWŁADNYCH
- Zachwycać sobą osoby mające władzę, wpływy, informacje;
- Manipulować wszystkimi tak, by zebrać informacje, zniszczyć komunikację, wysługiwać się innymi, przypisywać sobie cudze osiągnięcia;
- Niszczą reputację osób niewygodnych i mających coś, co warto zabrać;
- Kiedy dochodzi do konfrontacji – są przygotowani, wygrywają ją.

3. **PORZUCENIE**: nagła zmiana zachowania z przyjaznego w obcość, wrogość.

4. WZNOSZENIE SIĘ – dodatkowa faza w firmach.

- Nadal pracują w tych samych firmach, na stanowisku własnego przełożonego, który ich awans często popierał. Urosli w siłę.
- Ilu ich jest w korporacjach? Nikt nie waży się oceniać. Na pewno znacznie więcej niż 1%, jak w społeczeństwie. Niektórzy mówią o 4%... i więcej.

Jak współpracownicy reagują na psychopatę?

1/3 za, 1/3 przeciw, 1/3 i obojętni.

1/3 jest zafascynowana!

1/3 reaguje lękiem i wstrętem. Odczucia:

- Żołądkowo-jelitowe (wrażliwy żołądek, poczucie choroby);
- Mięśniowe (uczucie roztrzęsienia, słabość);
- Sercowo-naczyniowe (walenie serca);
- Płucne (krótkość oddechu);
- Percepcyjne (czujność, brak kontaktu wzrokowego);
- Dermatologiczne (cierpna skóra, gęsia skórka);
- **Niepokoją** np. „puste oczy”, drapieżne spojrzenie. Czują się **nieswojo**, pojawia się chęć **ucieczki**.

To pierwotna, wegetatywna i lękowa reakcja na drapieżnika (Meloy & Meloy, 2003).

Po wykryciu i udowodnieniu nadużyć proporcja zostaje ta sama.

Po czym rozpoznać psychopatę w pracy: są sygnały ostrzegawcze

Psychopata jest niezdolny do:

- Stworzenia zespołu (nie tolerują zebrań)
- Dzielenia się (informacjami, uznaniem)
- Mówienia prawdy
- Skromności
- Uznawania własnej winy
- Przewidywalnego działania
- Reagowania ze spokojem
- Działania bez agresji
- Niejednakowe traktowanie personelu (pionki, patroni, frajerzy, straż)

NAJWAŻNIEJSZE: NIE UTRACIĆ CZUJNOŚCI I SCEPTYCYZMU

Awansowanie na najwyższe stanowiska „Poszukujemy psychopaty”.

W pędzącym świecie firmy cechuje nieustanna zmiana i niepewność

– środowisko wymarzone dla psychopatów lubiących ryzyko.

Oczekiwane przez firmy cechy to:

- zdolność do podejmowania ryzykownych decyzji,
  - zdolność do wprowadzania rewolucyjnych zmian;
  - do wymiany pracowników,
  - pewna bezduszność korzystna dla firmy.
-

Psychopaci zawsze wygrani, firmy oszukane:

- Kandydaci zewnętrzni wywierają wrażenie swoimi metodami, wydaje się że są lepiej wykwalifikowani, wniosą coś nowego = mają przewagę.

- Z kolei wewnętrzni, „swoi psychopaci” mieli czas upleść sieć poparcia, zniszczyć konkurentów.

- EFEKT: Psychopaci to znacznie więcej niż 1% populacji menedżerów i dyrektorów

---

Firma Pricewater Coopers

profesjonalne usługi: prawne, audyt, doradztwo podatkowe, consulting

Oszacowało, że powodu oszustw ucierpiało:

- w 2003 roku 37% firm
- w 2004 roku 44%
- w 2005 roku 45%

Zaleca, by uważać na osoby:

- skłonne do bezprawia, spekulacji, wysokiego ryzyka gospodarczego,
  - mające trudność w podporządkowaniu się zobowiązaniom ustawowym lub kontrolnym,
  - nie mające sprawdzonej HISTORII ZAWODOWEJ.
-

Nie ponoszą konsekwencji!

Jeśli nie złamią prawa, zwykle nie ponoszą konsekwencji swoich nadużyć fizycznych, emocjonalnych, psychologicznych i finansowych.

Dlaczego?

- Niewiele ofiar zgłasza skargi na policji;
- Wstyd;
- Firmy – nie ujawniają szkód z obawy przed utratą reputacji;
- Obawa przed represjami i postępowaniem prawnym;
- Ofiarom wystarcza, że pozbyli się psychopaty ze swojego życia.

Psychopaci wiedzą o tym i robią z tego użytek.

Polecam ważne lektury, aby rozszerzyć wiedzę i umiejętności:

Paul Babiak, Robert D. Hare:

- **PSYCHOPACI W FIRMIE**

Wendy T. Behary:

- **ROZBROIĆ NARCYZA** Jak radzić sobie z osobą zapatrzoną w siebie

Paul T. Mason, Randy Kreger

- **BORDERLINE.** Jak żyć z osobą o skrajnych emocjach
-

■ Czujności i powodzenia!

